

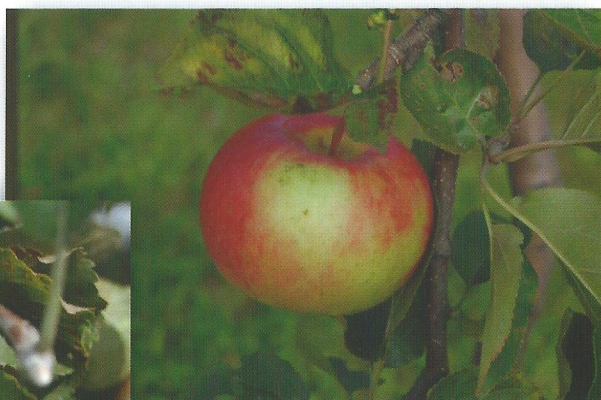
Śląski Ogród Botaniczny w Radzionkowie

Radzionków
miasto ludzi z pasją

Ochrona starych odmian drzew owocowych

Uprawa drzew owocowych towarzyszy człowiekowi od dawnych czasów. W naszym kraju popularnością cieszyła się już w czasach świetności ogrodów przyklasztornych oraz ogrodów na dworach królewskich. Drzewa owocowe w nich rosnące pochodziły z krajów Europy Zachodniej oraz z Rosji. Szlachetne odmiany dostępne więc były jedynie dla nielicznych. Pozostali zbierali je z dziko rosnących drzew w lasach, bądź zaroślach śródpolnych. Sytuacja ta zmieniła się na początku XX w., gdy drzewka owocowe szlachetnych odmian stały się ogólnie dostępne. W tym czasie wzrósł także poziom nauk ogrodniczych, co pozwoliło w lepszy sposób pielęgnować i rozmnażać te drzewa. Wtedy to przy niemal każdym wiejskim domu rosły okazałe jabłonki takie jak np.: Reneta Szara, Kosztela, Antonówka, Papierówka, Malinowa Oberlandzka; grusze: Klapsa, Salisbury, Kongresówka; śliwy: Węgierka, Mirabelka, Renkloda; wiśnie: Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, Sokówka; czy czereśnie: Büttnera Czerwona, Sercówka Nieszawska, Kanarkowa. Po II wojnie światowej nastąpił postęp nauk sadowniczych oraz moda na uprawę nowoczesnych odmian drzew owocowych, która przywędrowała do nas ze Stanów Zjednoczonych. Stare sady zostały wówczas wykarczowane i zastąpione nowymi, niskopiennymi, rosnącymi na karłowych podkładkach drzewami. Drzewa te wprawdzie owocują corocznie i dają większy plon, ale nie posiadają innych, charakterystycznych dla starych odmian zalet.

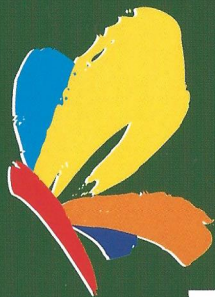
Dlaczego są tak ważne?

Stare odmiany drzew owocowych są przede wszystkim bardziej odporne na działanie niekorzystnych warunków środowiska oraz na choroby i szkodniki, bowiem przez wiele lat poddawane były naturalnej selekcji poprzez trwanie w niesprzyjających temperaturach, przy niewystarczającej ilości składników mineralnych oraz suszy. Ponadto stare odmiany szczepione na silnie rosnących podkładkach są bardziej długowieczne w porównaniu do odmian nowoczesnych, osiągają znacznie większą wysokość, mają bardziej okazałą koronę oraz silniejszy system korzeniowy. Sprawia to, że ich obecność zapobiega erozji wodnej oraz kształtuje specyficzny mikroklimat. Dobrze rozwinięte korony powodują także, że w ich wnętrzu gniazduje wiele gatunków ptaków m. in.: szpaków, zięb, sikorek, dzięciołów, jasiołuszek, kosów czy wróbli. Stary sad jest miejscem, w którym mogą one zdobyć bez problemu pokarm nie tylko w postaci owoców (szczególnie odmiany późno dojrzewające), ale także w postaci owadów i innych bezkręgowców licznie tam występujących. Można zatem powiedzieć, że sad jest doskonałym miejscem, bogatym z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Ponadto owoce starych odmian są o wiele zdrowsze od owoców nowoczesnych odmian (nie wymagają stosowania tak dużej ilości środków ochrony roślin, jakie stosuje się w sadach intensywnych), posiadają bogatszy aromat oraz niepowtarzalny smak. To wszystko sprawia, że stanowią one ogromną wartość, którą należy ochronić przed wyginięciem.

Jak je chronić?

Pierwszy ze sposobów ochrony starych odmian to tzw. ochrona in situ czyli w miejscu występowania (sady, ogródki przydomowe, aleje przydrożne). Polega ona na poczynieniu należytych starań mających na celu zachowanie tych drzew m. in.: niedopuszczenie do ich wycinki, wykonywanie odpowiednich zabiegów pielęgnacyjnych tj.: koszenie murawy wokół drzew, odpowiednie wykonywanie cięć, nawożenie oraz zabezpieczanie na okres zimy. Ważnym krokiem w kierunku ochrony starych odmian jest także wykonywanie szczepienia, które pozwoli przetrwać danej odmianie przez wiele lat.

Drugim sposobem ochrony starych odmian jest ochrona ex situ, która odbywa się poza naturalnym miejscem ich występowania np. w ogrodach botanicznych. Polega ona na zakładaniu kolekcji, które stanowią bank genów. Taka kolekcja tworzona jest w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Radzionkowie.

Radzionków

miasto ludzi z pasją

www.radzionkow.pl

**Rozbudowa Regionalnej Stacji Edukacji Ekologicznej
przy Ogrodzie Botanicznym w Radzionkowie
wraz
z wykonaniem kolekcji edukacyjnych na terenie
Ogrodu Botanicznego w Radzionkowie**

Śląski Ogród Botaniczny

*Towarzystwo Przyjaciół
Śląskiego Ogrodu Botanicznego*

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie. Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach RPO WSL 2007-2013
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego - realna odpowiedź na realne potrzeby